

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3348

av Lotta Johnsson Fornarve m.fl. (V)

med anledning av prop. 2015/16:125 Skuldsanering –
förbättrade möjligheter för överskuldsatta att starta om på
nytt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att huvudregeln för betalningsplanens längd vid skuldsanering för privatpersoner sänks från fem år till tre år, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vänsterpartiet välkomnar de förbättringar till skuldsanering som föreslås i propositionen. Vi hade dock önskat att regeringen även presenterat förslag som innebär att det införs en slutlig preskriptionstid för skulder samt att återbetalningsperioden vid skuldsanering minskar från fem till tre år.

I propositionen föreslår regeringen att betalningsplanen i fler fall än vad som sker i dag ska vara kortare än fem år. Om det finns beaktansvärda skäl ska en kortare tid kunna bestämmas. Regeringen påpekar även att det finns andra alternativ än att korta betalningsplanen för att åstadkomma en mer human skuldsaneringstid för gäldenären och hans familj. Det är bra, men det är inte tillräckligt. Vänsterpartiet anser att huvudregeln för betalningsperiodens längd vid skuldsanering ska vara tre år.

Överskuldsättning har ett högt pris både för den enskilde och samhället. Överskuldsatta personer har t.ex. sämre hälsa och arbetar mindre än genomsnittsbefolkningen. Många av dem som sitter med stora skulder har levt på existensminimum under lång tid. För de allra flesta handlar det således inte om att leva

på existensminimum endast under de år skuldsaneringen pågår utan under betydligt längre tid än så.

Barn är en grupp som drabbas hårt av överskuldsättning. Socialstyrelsen beskriver i en utredning från 2013 att barn som växer upp i överskuldsatta familjer drabbas hårt av ett mycket utsatt ekonomiskt läge och menar att dessa familjers livsvillkor sannolikt hör till de sämre i samhället. Barnen upplever ofta att de väldigt tidigt måste sätta sig in i familjens ekonomiska situation, vilket kan göra att skola och fritid blir lidande. En del barn berättar att de känner sig utanför i skolan eftersom de inte kan följa med på olika aktiviteter. Forskning har visat att barn som vuxit upp i social utsatthet står inför en större risk att själva hamna utanför, i en liknande situation i vuxen ålder, jämfört med andra barn. Mot bakgrund av detta samt med tanke på att regeringen föreslår att betalningsplanens längd för företag ska vara tre år, så anser vi att det finns starka skäl för att huvudregeln för återbetalningsperioden för privatpersoner minskas från fem till tre år. Regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att huvudregeln för betalningsplanens längd vid skuldsanering för privatpersoner minskas från fem till tre år. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

I utredningen Överskuldsättning i kreditsamhället? (SOU 2013:78) föreslås att det ska införas en slutlig preskriptionstid för skulder, motsvarande det system som finns i Finland. Det skulle innebära att preskriptionstiden börjar löpa tre månader efter att betalningsfastställelse beslutas och att det sedan finns två preskriptionstider för slutlig preskription, 15 eller 20 år. När en fysisk person förelagts betalningsskyldighet till en juridisk person är preskriptionstiden 15 år. När en fysisk person har en skuld till en fysisk person, eller om skulden grundar sig på ett brott för vilken gäldenären dömts till fängelse eller samhällstjänst, är preskriptionstiden 20 år. Utredningen föreslog även att preskriptionsregeln för slutlig preskription inte bör gälla enbart nya, utan också existerande, fordringar.

För de överskuldsatta utan hopp om att någonsin komma ur en skuldspiral, som innebär att varje extra intjänad krona ska mätas ut, skulle en slutlig preskriptionstid ha stor betydelse för möjligheten till rehabilitering och omstart. En preskription skulle sätta stopp för en accelererande och alltmer omöjlig situation. För en svårt överskuldsatt person är skuldsanering en mera verkningsfull, men också mera svåråtkomlig och svår genomförbar process. Slutlig preskription är således inte ett fullgott alternativ, utan ska ses som en komplettering till möjligheten att få skuldsanering. Dessa åtgärder står inte heller i vägen för varandra. En slutlig preskriptionstid syftar till att säkerställa att den som under många år levt med statliga tvångsåtgärder mot sig åtminstone ska

garanteras att situationen inte hela tiden förvärras utan så småningom faktiskt kan gå åt rätt håll. Vänsterpartiet anser att det är hög tid att det införs en slutlig preskriptionstid för skulder.

Regeringen bör återkomma med ett förslag som innebär att det införs en slutlig preskriptionstid för skulder. Ett sådant yrkande har vi redan väckt i motion 2015/16:186, och vi avstår därför från att framställa yrkandet på nytt i detta sammanhang.

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Nooshi Dadgostar (V)

Maj Karlsson (V)

Linda Snecker (V)

Rossana Dinamarca (V)

Karin Rågsjö (V)

Mia Sydow Mölleby (V)